

Тетяна Качак,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри фахових методик і технологій початкової освіти, докторант ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ, Україна)

Tetiana Kachak,

PhD in Philology, Associate Professor, Department of Professional Methods and Technologies of Primary Education, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ivano-Frankivsk, Ukraine)
tetiana.kachak@gmail.com
ORCID ID 0000-0002-6863-1736

Лариса Круль,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик і технологій початкової освіти, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ, Україна)

Larysa Krul,

PhD in Education, Associate Professor, Department of Professional Methods and Technologies of Primary Education, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ivano-Frankivsk, Ukraine)
larysa.krul@pu.if.ua
ORCID ID 0000-0003-1437-7469

УДК 821.161. 2 : 37.014.3**ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ДІТЕЙ І ДИТЯЧЕ ЧИТАННЯ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ**

Анотація. У статті висвітлено актуальну проблему ролі й місця літературної освіти у Новій українській школі. Відсутність предмета читання у нових навчальних планах і програмах для початкової школи, курс на інтеграцію навчальних предметів викликають занепокоєння, відбувається скорочення літературно зорієнтованих дисциплін у процесі підготовки майбутніх учителів. Опираючись на аналіз Державного стандарту початкової освіти, методичні рекомендації розробників нормативних документів (О. Савченко, Р. Шиян), праці науковців (Н. Бібік, В. Вітюк, В. Зелюк, О. Ляшенко та ін.), доводимо: література для дітей і дитяче читання – важливий змістовий складник мовно-літературної освітньої галузі та ефективний засіб формування ключових компетентностей, здобуття інформації та успішного навчання особистості впродовж життя. Результати навчання, на які зорієнтована Нова українська школа, передбачають вільне володіння державною мовою, висловлювання власних думок, любов до читання, відчуття краси слова, читання з розумінням й інтерпретування прочитаного, самостійний вибір книги та ін. Ці та інші якості в учнів може виховати й сформувати тільки компетентний учитель-фахівець.

«Українська дитяча література», «Зарубіжна дитяча література» та «Методика читання» – компоненти інтегрованої дисципліни «Дитяча література та методика навчання літературного читання». Цей курс завжди має залишатися нормативним у підготовці учителів початкової школи. Студенти засвоюють різноматичні та різножанрові художні тексти, адресовані дітям; знайомляться з творчістю українських та зарубіжних письменників, які писали для дітей. Це дає їм можливість у практичній діяльності якісно формувати коло читання учнів, підбирати необхідні тексти для читання у класі й поза школою. Методичний компонент дисципліни спрямований на формування літературної компетентності майбутніх педагогів. Практична робота – це ефективні розробки занять, підбір методів і форм роботи з метою формування читацьких вмінь і навичок учнів, літературознавчої, бібліотечно-бібліографічної компетентностей, розвиток творчої діяльності на основі прочитаного.

Ключові слова: література для дітей, дитяче читання, Нова українська школа, компетентнісний підхід, підготовка майбутніх учителів.

LITERATURE FOR CHILDREN AND CHILDHOOD READING IN THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

Abstract. The article highlights the current problem of the role and place of literary education in the New Ukrainian school. Absence of the subject of reading in the new curricula and programs for primary school, the course on the integration of educational subjects cause anxiety. We observe a reduction of literary oriented disciplines in the process of training future teachers. Relying on the analysis of the State Standard of primary education, the methodological recommendations of the developers of normative documents (O. Savchenko, R. Shiyan), the works of scientists (N. Bibik, N. Vityuk, V. Zelyuk, O. Lyashenko, etc.), we prove: literature for children and childhood reading is an important content component of the language and literary education sector and an effective tool for formation of key competencies, information gaining and successful training of the individual throughout their lives. Results of studies that the New Ukrainian School focuses on include fluent knowledge of the state language, expression of own thoughts, love for reading, a sense of the beauty of the word, reading with understanding and ability of interpretation, and an independent choice of the book, etc. These and other pupils' qualities can be educated and formed only by a competent teacher-specialist.

«Ukrainian Children's Literature», «Foreign Children's Literature» and «Methods of Reading» are the components of the integrated discipline «Children's Literature and Methods of Teaching Literary Reading». This course should always remain normative in the primary school teachers training. Students learn diverse fictional texts of different genres and on different subjects addressed to children; get acquainted with the works of Ukrainian and foreign writers who wrote for children. This gives them an opportunity to form the pupils' reading range in a qualitative and practical way, to select the necessary texts for reading in the classroom and out of school. The methodical component of the discipline is aimed at forming the literary competence of future teachers. Practical work is effective development of classes, selection of methods and forms of work for the purpose of forming readers' skills and abilities of students, literary, library and bibliographic competence, development of creative activity on the basis of the read material.

Keywords: literature for children, childhood reading, New Ukrainian school, competent approach, preparation of future teachers.

ВСТУП

Постановка проблеми. Освітня реформа, спрямована на створення Нової української школи, вимагає оновлення концептуальних засад, змісту й методики навчання студентів – майбутніх учителів початкової школи. Новий Державний стандарт початкової освіти, навчальні програми зорієнтовані на здобуття учнями компетентностей. Відповідно до цих нормативних документів змінюються зміст, методи, структурування й організація навчального процесу. Концепція Нової української школи ставить нові вимоги перед учителем, який має бути творчою особистістю, фахівцем «з високим рівнем розвитку компетентності в умовах неперервної освіти» [2, с. 3]. У контексті підготовки майбутніх педагогів актуальними є пошуки нових підходів до реалізації визначених мети й завдань освітнього процесу. Це стосується й літературної освіти, яку студенти спеціальності «Початкова освіта» опановують у процесі вивчення нормативної дисципліни «Дитяча література та методика навчання літературного читання» (навчальні плани підготовки бакалаврів у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).

Курс на інтеграцію навчальних предметів у початковій школі зумовив об'єднання мовної та літературної освіти в одну галузь. Насторожує відсутність у базових навчальних планах предмета й традиційних уроків читання (літературного та позакласного), хоч освоєння кращих літературних надбань і набуття читацької компетенції молодшими школярами – результат, передбачений реалізацією завдань мовно-літературної освітньої галузі. Закономірно постають запитання: коли (на «ранкових зустрічах», інтегрованих уроках чи уроках української мови) і як учити дітей читати (набуття читацької компетенції)? Як бути з літературознавчою пропедевтикою, спрямованою на підготовку молодшого школяра до сприймання літератури в середній та старшій школі (літературознавча компетенція), формування критичного й творчого мислення на основі прочитаного? Яким чином і хто визначатиме коло читання дітей? Що повинен знати і вміти майбутній педагог, щоб успішно досягати поставлених результатів.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

З огляду на вищезазначене актуальним стає дослідження, метою якого є з'ясування ролі і місця літератури для дітей та юнацтва й дитячого читання в новій українській школі, осмислення змістових та методичних аспектів формування мовно-літературної компетентності школярів, а відтак формулювання ключових позицій літературної освіти майбутніх педагогів – фахівців Нової української школи.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ефективними і продуктивними методами даного дослідження вважаємо аналіз нормативних документів, які визначають і регулюватимуть освітній процес у Новій українській школі; емпіричне осмислення літературної складової, зіставлення традицій та новаторства у контексті реалізації мовно-літературної освітньої галузі зокрема та освіти школярів початкової школи загалом; вивчення й узагальнення теоретико-методологічної думки фахівців, аргументування необхідності й окреслення специфіки викладання курсу «Дитяча література та методика навчання літературного читання» для студентів педагогічних спеціальностей.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Порушена проблема нова й малодосліджена, адже за чинним Державним стандартом початкової освіти і за новими програмами експериментальне навчання розпочато у 2017 році, набір до першого класу Нової української

школи стартує у 2018–2019 навчальному році. У розв'язанні цієї науково-методичної проблеми враховуємо розробки, розвідки, оцінки, критичні зауваги науковців, педагогів-практиків, методистів (Н. Бібік, В. Вітюк, В. Зелюк, О. Ляшенко, О. Онопрієнко, Н. Софій та ін.), аргументи розробників стандарту й програм (Р. Шияна, О. Савченко та ін.); опираємось на досвід учителів, які працювали впродовж року за новим стандартом з учнями експериментальних класів пілотних шкіл та на власний досвід викладання навчальних дисциплін «Дитяча література», «Літературна освіта молодших школярів», «Дитяча література та методика навчання літературного читання».

У Державному стандарті початкової освіти вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу. Література для дітей (як сукупність адресованих дітям і юному поколінню художніх, науково-популярних та публіцистичних творів) і читання (як комунікаційний процес взаємодії дитини з текстом) виступають змістовим складником та ефективним засобом формування ключових компетентностей, здобуття інформації та успішного навчання впродовж життя.

«Вільне володіння державною мовою, що передбачає вміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність уживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях» [3] – результат навчання, якого неможливо досягти без сформованих навичок читання й аналітично-інтерпретаційних умінь. Любов до читання можливо виховати тільки в процесі постійної і систематичної роботи з якісною дитячою книжкою (читання, аналіз, обговорення, творчість на основі прочитаного т. ін.), поєднанням сімейного читання, читання у школі й поза школою. Із читанням, сприйманням, осмисленням прочитаного та виходом за його межі тісно пов'яне формування комунікативних навичок школярів.

Дитяче читання специфічне ще й тому, що життєвий досвід адресата обмежений, але в процесі читання та рецепції художніх текстів він доповнюється та розширюється. Актуальними функціями літератури для дітей залишаються пізнавальна, виховна, комунікативна, естетична. Література розширює кругозір дитини, ознайомлює її з новими цікавими подіями, явищами, допомагає сформувати знання, уміння й навички літературознавчого, естетичного, етичного характеру, здатність засвоювати художні цінності, виховує активність, допитливість, готує до самостійної зустрічі з мистецтвом слова. «Комунікативна функція полягає у сприянні юним читачам в осягненні себе, висловленні власних думок та почуттів, опануванні мовної поведінки, розширенні словникового запасу, формуванні мовленнєвого досвіду. Спілкування з книгою має допомагати дитині подолати комунікативні бар'єри, невпевненість, сформуватися як повноцінний суб'єкт комунікаційних процесів» [9, с. 12]. Читання є «засобом вирішення завдань, що лежать за межами читання, в рамках життєдіяльності особистості» [11].

Дитяча книжка пропонує моделі поведінки, засвоюючи чи наслідуючи які, читачі набувають громадянської та соціальної компетентностей, пов'язаних «з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя» [3]. Англійський письменник Ніл Гейман зазначав, що художня література, по-перше, відкриває «залежність від читання», яке перетворюється у драйв, коли ти перегортаєш сторінку за сторінкою, щоб дізнатися, що буде далі. Так читання стає насолодою і розвагою. По-друге, художня література породжує емпатію. Художня проза – це щось, створене з 33 букв і пригорщі знаків пунктуації, і читач, використовуючи свою увагу, створює світ і починає відчувати речі, відвідувати місця і світи, про які б ніколи не дізнався. «Емпатія – це інструмент, який збирає людей разом і дозволяє вести себе не як самозакохані одинаки» [15].

Література – один із видів мистецтва. І хоч автори Державного стандарту початкової освіти не розглядають її у складі культурної компетентності, але без знання літератури як духовного надбання людства, а також без читацької культури навряд чи можна вести мову про культурну компетентність особистості, можливість формування її образного мислення, естетичних смаків.

Основним постулатом, який утверджує важливість літератури для дітей та дитячого читання в процесі навчання учнів у Новій українській школі, є нормативне твердження: «Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння, як читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами» [3]. Вдумливе читання тексту суттєво відрізняється від механічного сприйняття зорової інформації, яке знижує здатність мислити, рефлексувати з приводу засвоєної інформації. Читання, сприйняття і розуміння тексту – складний поліфункціональний процес, заснований на цілісній організації роботи обидвох півкуль мозку, на чому наголошує у бібліопсихологічній теорії М. Рубакін. «Грамотне читання має бути зорієнтованим на те, щоб осмислювати, розуміти, використовувати письмові тексти та реагувати на них для досягнення персональних цілей, розвитку знань та комунікативних можливостей особистості» [1]. Цього має навчити дітей учитель на основі практичної, систематичної роботи з текстами різної тематики і різних жанрів, використовуючи різні форми й методи, інструменти новітніх технологій (інтегрованого та інтерактивного навчання, технології розвитку критичного і творчого мислення, інформаційних технологій тощо).

Дослідники дитячого читання одностайно відзначають, що процес читання – складна інтелектуальна та комунікативна діяльність, яка вимагає певного рівня розумових здібностей (здатність до запам'ятовування, асоціацій, аналізу, узагальнень, уміння зосередитись на дії). Читаючи текст, дитина повинна вміти виділити основні й суттєві риси, ознаки, відокремити головне від другорядного, загальне від конкретного, знайти зв'язки, залежності, використовуючи різні способи й прийоми. Тільки так можна зрозуміти зміст прочитаного, передати й запам'ятати його, пов'язати з раніше набутим досвідом.

Зважаючи на те, що для кожної освітньої галузі визначено мету та загальні результати навчання здобувачів освіти, у контексті мовно-літературної галузі виокремлюємо ті, які стосуються літератури і формуються насамперед у процесі читання й роботи з літературними текстами. Йдеться про читацьку компетентність – поняття, яке можемо розуміти у вузькому і широкому значенні. У вузькому значенні: «Читацька компетентність – здатність до застосування комплексу специфічних особистісних, когнітивних та естетико-комунікативних процесів у ході ефективної літературної комунікації». Читацька компетентність молодшого школяра – перший етап читацької компетентності особистості – володіння достатньо сформованими способом, вміннями та навичками читання, технікою читання, культурою читання, обізнаність з колом дитячого читання» [7, с. 12]. У широкому значенні поняття «читацька компетентність» отожднюється із поняттям «літературна компетентність» і охоплює значно ширше коло знань, умінь і навичок учнів. «Літературна компетентність полягає у володінні комплексом літературних знань, умінь і навичок, які надають можливість не тільки фахово і професійно читати книжки, а й творчо мислити, порівнювати та узагальнювати, зіставляти та вловлювати асоціативні зв'язки, бути обізнаним з літературним контекстом і критичними рецепціями, мати власну інтерпретаційну точку зору тощо. Основними компонентами літературної компетенції є читацька, літературознавча, бібліотечно-бібліографічна, особистісно-діяльнісна компетенції, які формуються та розвиваються в дітей, починаючи з молодшого шкільного віку і впродовж подальшого спілкування з книгою. Літературна компетентність – предметна, але містить елементи ключових компетентностей» [7, с. 11]. Ми переконані, що доречніше розрізняти ці поняття і вживати термін «читацька компетенція» у вузькому значенні (глибше зміст й методику формування компонентів літературної компетентності розглянуто у навчально-методичних посібниках [7; 8]).

Державним стандартом початкової освіти передбачено, що здобувач освіти серед інших умінь і навичок «сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, медіатекстах та використовує її для збагачення свого досвіду; висловлює думки, почуття та ставлення» [3]. Знання, вміння і навички, які мають стати результатом реалізації цього компонента – основа літературної, тобто читацької (володіння навичками читання – правильно, свідомо, виразно, в міру швидко), літературознавчої (розрізняє головне і другорядне в тексті; визначає тему художнього твору; висловлює власні вподобання / ставлення щодо змісту прочитаних творів, літературних персонажів, намагається пояснити, що подобається, а що ні), бібліотечно-бібліографічної (прогнозує зміст дитячої книжки за обкладинкою, заголовком, ілюстраціями та анотацією; обирає книжку для читання; пояснює власний вибір) та особистісно-діяльнісної (експериментує з текстом (змінює сюжет, переказує текст з іншої позиції, додає персонажів, імпровізує під час інсценізації; створює власні тексти) компетенцій. Вони були прописані в попередньому стандарті і навчальній програмі з літературного читання як перелік відповідних знань, умінь і навичок. Про літературну компетенцію читаємо у праці Л. Іванової [6, с. 237–254]. Зміст і структуру цього явища, визначено дослідницею, уточнюємо і доповнюємо «читацьким» компонентом, а відтак логічно обираємо за основу в побудові методичного компонента лекційного та семінарського курсу для студентів з «Дитячої літератури та методики навчання літературного читання».

Аспекти формування літературної компетентності учнів окреслено в навчальній програмі, розробленій для мовно-літературної галузі (української мови і літературного читання) фахівцями під керівництвом О. Савченко. У цьому документі зазначено, що серед завдань для досягнення поставленої мети є такі: «ознайомлення учнів з дитячою літературою різної тематики й жанрів, формування прийомів самостійної роботи з дитячими книжками; формування умінь опрацьовувати тексти різних видів (художні, науково-популярні, навчальні, медіатексти)» [13]. Розуміння ролі й місця дитячої літератури та читання в Новій українській школі увиразнює змістова лінія «Читаємо», яка «передбачає формування в учнів повноцінної навички читання, умінь самостійно вибирати й опрацьовувати літературні тексти різних видів, дитячі книжки, висловлювати своє ставлення до прочитаного, сприймати художній текст як засіб збагачення особистого емоційно-чуттєвого, соціального досвіду, користуватися раціональними прийомами пошуку потрібної інформації в різних джерелах, працювати з інформацією в різних форматах, застосовувати її в навчально-пізнавальних, комунікативних ситуаціях, практичному досвіді» [13]. Сформована техніка читання, здатність до аналізу та осмислення прочитаного, розвинена читацька самостійність – основа дитячого читання – постійного процесу комунікації, навчання впродовж життя.

Один із авторів Державного стандарту початкової школи та базової програми Роман Шиян прокоментував пріоритети, на які орієнтувалася його команда, удосконалюючи документ: «Ми намагалися побудувати Стандарт так, щоб усе починалося від зацікавленості дитини. Щоб вона починала досліджувати те, що її зацікавило, щоб брала в руки книжку, яка її зацікавила, і від того розбудовувати культуру дослідження чи читання. Нам опоненти дорікали: «Що це ви пишете на першій позиції “обираю книжку”? Нехай він спочатку читати навчиться». Зараз це шоста позиція. Хоча ми вважаємо, що цікавіше, якби він взяв книжку, яка його зацікавила, і на ній йому допомогли б навчитися читати» [12]. Погоджуємось із цією позицією, однак зауважимо, що дитина в такому

віці не часто може обрати потрібну їй книгу для читання без допомоги дорослих. У цьому теж виявляється нова роль учителя «як наставника, провідника учня його індивідуальною освітньою територією» [4].

Коло читання окреслено для кожного класу дуже загально (дитяча література в авторській, жанрово-тематичній різноманітності), але з уточненням тематичного та жанрового діапазону. Щоб учитель міг реалізувати ці завдання, сам повинен добре знати як українську та зарубіжну літературу для дітей, так і методику роботи над цими текстами з учнями. Саме учитель підбирає тексти для читання певної тематики, жанру, щоб вони відповідали віковим особливостям дітей. На інтегрованих уроках та ранкових зустрічах, у процесі реалізації тематичного та діяльнісного підходу в інтеграції навчання вміння правильно підбирати якісні й саме ті тексти дуже важливе, адже від цього залежить ефективність заняття та набуття дітьми певних компетентностей. Вивчення української та зарубіжної літератури для дітей (філологічний компонент дисципліни «Дитяча література та методика навчання літературного читання») спрямований на ознайомлення студентів із багатством народнопоетичної творчості, адресованих дітям художніх творів українських і зарубіжних авторів, які становлять зміст літературної освіти і виходять за його межі. Читання й інтерпретація класичних та сучасних текстів різної тематики і жанрів, ознайомлення із творчістю письменників, які розвивають традицію національної та світової літератури для дітей, усвідомлення специфіки дитячої літератури як художньо-естетичного і соціокультурного феномена – основна мета цього компонента інтегрованої дисципліни.

Відсутність стандартів вищої освіти, зокрема з педагогічних спеціальностей, породжує низку проблем, коли в окремих закладах вищої освіти скорочується кількість годин, відбувається інтеграція дисциплін, а іноді з навчальних планів зникають обов'язкові предмети. Хибною є думка деяких керівників, які вважають, що відсутність предмета «Читання» в початковій школі (що засвідчують навчальні плани, подані в Державному стандарті, та навчальна програма Р. Шияна [12] є підставою для скасування дисциплін «Дитяча література» та «Методика читання» у вищому навчальному закладі. Дуже слушно міркує О. Ляшенко: «не всі вчителі і викладачі педагогічних навчальних закладів розуміють нову методологію освітніх стандартів, тобто націленість на кінцеві результати, на здобуття професійних компетентностей, а не на перелік дисциплін, серед яких кожен з них хотів би бачити свій предмет, який він викладає впродовж багатьох років» [10, с. 42].

Не слід також об'єднувати мовний і літературний компоненти в один предмет для студентів, адже це надзвичайно великі обсяги матеріалу, причому різного за своєю суттю. Зміст літературної освіти формує велика кількість текстів українських та зарубіжних авторів, і щоб його опанувати, необхідна не тільки достатня кількість годин, але й інша методика роботи над текстами, спрямованість на формування читацької культури, здатності до емоційно-чуттєвого переживання, критичного й творчого мислення студентів.

Зважаючи на процеси укрупнення та інтеграцію навчальних дисциплін у вищій школі, на основі курсів «Дитяча література», «Зарубіжна дитяча література» та «Методика читання» було створено інтегрований курс «Дитяча література та методика навчання літературного читання». Як показав наш досвід викладання цієї дисципліни впродовж 2017-2018 навчального року для студентів спеціальності «Початкова освіта», в такій інтеграції є свої плюси та мінуси. Мінус – великий обсяг інформації, яку потрібно засвоїти за короткий час навчання (мала кількість годин, передбачена навчальним планом). Плюс – опрацювання й аналіз художніх текстів супроводжується методичною роботою й практичною апробацією завдань, форм і методів роботи, актуальних у початковій школі. Компоненти літературної компетенції тісно взаємодіють і переплітаються, а запропоновані завдання, як правило, спрямовані на формування відразу кількох компетентностей. Виправдовує себе й структурування матеріалу відповідно до цих компонентів.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Література для дітей та дитяче читання відіграють одну із ключових ролей у навчанні молодших школярів, адже виступають змістовим складником навчання й ефективним засобом формування ключових компетентностей, здобуття інформації та успішної освіти впродовж життя. Це чітко зафіксовано в нормативних документах, які регулюють організацію роботи Нової української школи. Підготовка майбутніх фахівців має обов'язково передбачати опрацювання змісту літературної освіти, щоб кожен учитель був добре обізнаним із класичною і сучасною дитячою літературою, міг якісно підбирати тексти для реалізації тематичного й діяльнісного підходів у інтегрованому навчанні, формувати коло читання молодших школярів. Необхідно здійснювати й практичну підготовку студентів до реалізації змісту й завдань новітньої літературної освітньої галузі, зокрема щодо опанування вміннями методично правильно (з використанням новітніх технологій) забезпечити формування читацької, літературознавчої, бібліотечно-бібліографічної та особистісно-діяльнісної компетенції молодших школярів. На це зорієнтована дисципліна «Дитяча література й методика навчання літературного читання», детальний розгляд змісту, мети, завдань якої – перспектива наступних розвідок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Антоник О. В. Культура читання як фундамент інформаційної культури особистості. Національна книжкова та рукописна культура: історія, методологія, джерельна база: матеріали Міжнар. наук. конф. (Львів, 29-30 квіт. 2009 р.). Львів, 2009. С. 8-43.
- [2] Вітюк В. В. Готовність педагогів до змін в умовах реалізації Концепції "Нова українська школа". Педагогічний пошук. 2017. № 2. С. 3-6.
- [3] Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>

- [4] Зелюк В. В. Нова школа: новий учитель. Постметодика. 2016. № 2. С. 18-20.
- [5] Нова українська школа. URL: <http://nus.org.ua/> (Дата звернення: 12.06.2018).
- [6] Іванова Л. І. Літературна компетентність молодшого школяра / Коваль Г. П., Іванова Л. І., Суржук Т. Б. Методика читання: Навчальний посібник. Тернопіль: Начальна книга – Богдан, 2008. С. 37–54.
- [7] Качак Т. Б. Літературна освіта молодших школярів: навчально-методичний посібник. Івано- Франківськ, 2011. 40 с.
- [8] Качак Т. Методика навчання літературного читання як компонент інтегрованого курсу «Дитяча література та методика навчання літературного читання»: Курс лекцій. Івано- Франківськ, 2018. 172 с.
- [9] Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2016. 352 с.
- [10] Ляшенко О. І. Пріоритети розвитку української школи в умовах реформування освіти. Збірник наукових праць Кам'нець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Педагогіка. 2016. Вип. 22. С. 39–42.
- [11] Медведєва В. М., Пхайко К. М. Книга і читання. URL: <http://libs.org.ua/ELTU> (Дата звернення: 12. 06. 2018).
- [12] Роман Шиян: «Ми готували Стандарт так, аби все починалось від зацікавленості дитини». URL: <http://nus.org.ua/articles/roman-shyyan-my-gotuvaly-standart-tak-aby-vse-pochynalos-vid-zatsikavlenosti-dytyny/> (Дата звернення: 12. 06. 2018).
- [13] Типова освітня програма, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4- klas/nush/04/06/tipovaosvitnyaprograma.doc> (Дата звернення: 12. 06. 2018).
- [14] Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4- klas/nush/04/06/tipovaosvitnyaprograma.doc> (Дата звернення: 12. 06. 2018).
- [15] Neil Gaiman: Why our future depends on libraries, reading and daydreaming. URL: <https://www.theguardian.com/books/2013/oct/15/neil-gaiman-future-libraries-reading-daydreaming> (Дата звернення: 12. 06. 2018).

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Antonyk O. V. Kultura chytannia yak fundament informatsiinoi kultury osobystosti (Culture of reading as the foundation of the information culture of the individual). Natsionalna knyzhkovna ta rukopysna kultura: istoriia, metodolohiia, dzherelna baza: materialy Mizhnar. nauk. konf. (Lviv, 29- 30 kvit. 2009 r.). Lviv, 2009. S. 8-43. (in Ukrainian)
- [2] Vitiuk V. V. Hotovnist pedahohiv do zmin v umovakh realizatsii Kontseptsii "Nova ukrainska shkola" (Readiness of teachers for change in the conditions of implementation of the Concept "New Ukrainian School"). Pedahohichniy poshuk. 2017. № 2. S. 3–6. (in Ukrainian)
- [3] Derzhavnyi standart pochatkovoї osvity (State Standard of primary education). URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/prozatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti> (in Ukrainian)
- [4] Zeliuk V. V. Nova shkola: novyi uchytel (New School: New Teacher). Postmetodyka. 2016. № 2. S. 18-20. (in Ukrainian)
- [5] Nova ukrainska shkola (New Ukrainian School). URL: <http://nus.org.ua/> (Data zvernennia: 12. 06. 2018). (in Ukrainian)
- [6] Ivanova L. I. Literaturna kompetentnist mladshoho shkoliara (Literary competence of junior schoolchildren) / Koval H. P., Ivanova L. I., Surzhuk T. B. Metodyka chytannia: Navchalnyi posibnyk. Ternopil: Nachalna knyha – Bohdan, 2008. S. 37 – 54. (in Ukrainian)
- [7] Kachak T. B. Literaturna osvita mladshykh shkoliariv: navchalno-metodychnyi posibnyk (Literary education of junior schoolchildren). Ivano-Frankivsk, 2011. 40 s. (in Ukrainian)
- [8] Kachak T. Metodyka navchannia literaturnoho chytannia yak komponent intehrovanoho kursu «Dytiacha literatura ta metodyka navchannia literaturnoho chytannia»: Kurs lektsii (Methodology of teaching literary reading as a component of the integrated course "Children's literature and methods of teaching literary reading"). Ivano-Frankivsk, 2018. 172 s. (in Ukrainian)
- [9] Kachak T. Ukrainska literatura dla ditei ta yunatstva: pidruchnyk (Ukrainian Literature for Children and Youth). Kyiv: VTs «Akademii», 2016. 352 s. (in Ukrainian)
- [10] Liashenko O. I. Priorytety rozvytku ukrainskoi shkoly v umovakh reformuvannia osvity (Priorities of the development of the Ukrainian school in the context of reforming education). Zbirnyk naukovykh prats Kamnets-Podilskoho natsionalnogo universytetu imeni Ivana Ohienka. Serii: Pedahohika. 2016. Vyp. 22. S. 39 – 42. (in Ukrainian)
- [11] Medvedieva V.M., PkhaiKO K.M. Knyha i chytannia (Book and reading). URL: <http://libs.org.ua/ELTU> (Data zvernennia: 12. 06. 2018). (in Ukrainian)
- [12] Roman Shyyan: «My hotuvaly Standart tak, aby vse pochynalos vid zatsikavlenosti dytyny» («We prepared the Standard so that everything started with the child's interest»). URL: <http://nus.org.ua/articles/roman-shyyan-my-gotuvaly-standart-tak-aby-vse-pochynalos-vid-zatsikavlenosti-dytyny/> (Data zvernennia: 12. 06. 2018). (in Ukrainian)
- [13] Typova osvithna prohrama, rozrobлена pid kerivnytstvom O. Ya. Savchenko (Typical educational program, developed under the guidance of O.Ya. Savchenko). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4- klas/nush/04/06/tipovaosvitnyaprograma.doc> (Data zvernennia: 12. 06. 2018). (in Ukrainian)
- [14] Typova osvithna prohrama, rozrobлена pid kerivnytstvom R. B. Shiyana (Typical educational program, developed under the guidance of R. B. Shiyana). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4- klas/nush/04/06/tipovaosvitnyaprograma.doc> (Data zvernennia: 12. 06. 2018). (in Ukrainian)
- [15] Neil Gaiman: Why our future depends on libraries, reading and daydreaming. URL: <https://www.theguardian.com/books/2013/oct/15/neil-gaiman-future-libraries-reading-daydreaming> (Data zvernennia: 12. 06. 2018). (in English)